

N:o 141.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter gårdsägaren Lars Vilhelm Dahlbergs i Piteå hustru Fredrika Vilhelmina Dahlberg, född Nordström; gifven Stockholms slott den 20 april 1906.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till danaarf efter gårdsägaren Lars Vilhelm Dahlbergs i Piteå hustru Fredrika Vilhelmina Dahlberg, född Nordström, må, efter afdrag af den kammaradvokattfiskalen tillkommande aktoratsprovision, efterskänkas till förmån för bemälda Lars Vilhelm Dahlberg.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

Elof Biesert.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 20 april 1906.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
BIESÈRT,
friherre MARKS von WÜRTEMBERG,
TAMM,
SIDNER,
HELLNER,
SCHOTE,
BERG,
BERGSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Biesèrt anförde härefter:
Gårdsägaren Lars Vilhelm Dahlbergs i Piteå hustru Fredrika
Vilhelmina Dahlberg, född Nordström, afled den 15 januari 1903. Af
instrumentet öfver den efter henne den 13 därpåföljande mars förrättade
bouppteckning framgår, att hon såsom sterbhusdelägare efterlämnat
endast sin bemålde make, samt att boets behållning utgjort 6,824
kronor 65 öre.

Makarne Dahlberg hade den 14 december 1894 upprättat inbördes
testamente, hvarigenom förordnats, att den af makarne, som den andre

öfverlefde, skulle vara ensam ägare af all den egendom, vare sig lös eller fast, som vid enderas död funnes i boet. Af utdrag af domboken, hållen hos rådstufvurätten i Piteå den 26 januari 1903, inhämtas, att, efter anhållan af gårdsägaren Dahlberg, kakelugnsmakarne Petrus Engstrand och Anton Engstrand, hvilka bevittnat testamentet, blifvit för dödsfalls skull på ed hörde och därvid berättat, att de den dag testamentet utvisade på kallelse infunnit sig hos makarne Dahlberg, hvarvid testamentet, som förut funnits färdigskrifvet, blifvit uppläst samt af makarna godkändt och underskrifvet, äfvensom att makarne, som för vittnena varit personligen bekanta, vid tillfället handlat med sundt och fullt förstånd och af fri vilja.

Då gårdsägaren Dahlberg underlåtit att inom laga tid bevaka ifrågavarande testamente och hustru Dahlberg ej efterlämnat kända arfvingar, instämde kammaradvokatfiskalsämbetet mannen Dahlberg till rådstufvurätten i Piteå med påstående om åläggande för honom att till ämbetet såsom danaarf redovisa behållna kvarlåtenskapen efter hans bemälda hustru.

Af utdrag af den hos rådstufvurätten i saken förda dombok inhämtas, att mannen Dahlberg, som icke velat förneka, att han försummat bevaka testamentet, tillika uppgifvit, att han af okunnighet om lagens föreskrift härutinnan ansett bevakning vara öfverflödig, då testamentet blifvit i laga ordning upprättadt och vittnen därom edligen hörda, äfvensom framhållit det hårda därutinnan, att, därest det mot honom framställda yrkandet komme att bifallas, han vid framskriden ålder blefve nödsakad afstå från tillgång, som han genom sträfsamt arbete under årens lopp lyckats förvärfva för ålderdomens dagar; att han jämväl bestridt kronans rätt till omstämda egendom, på den grund att hustrun skulle efterlämnat arfvingar, i hvilket afseende han företett intyg af vederbörande pastor, utvisande, att barn till hustruns affidne broder funnes, hvarjämte pastor tillika meddelat, att en uppgifven person alltifrån sitt andra lefnadsår till tiden för ingånget äktenskap varit kyrkoskrifven som fosterdotter hos gårdsägaren Dahlberg; att kammaradvokatfiskalsämbetet häremot invändt, att, enär enligt 15 kap. 6 § ärfdabalken det åläge okänd arfvinge att till bevarande af sin arfsrätt efter en affiden inom natt och år efter dödsfallet gifva sig an, men i saken icke visats, att någon af de uppgifna släktingarna efter hustru Dahlberg så förfarit, de företedda intygen måste sakna all betydelse samt Kungl. Maj:t och kronan således vara berättigad till danaarf efter den affidna; samt att rådstufvurätten genom utslag den 29 januari innevarande år, hvilket utslag vunnit laga kraft, sig utlåtitt,

att, ehuru makarne Dahlberg förmedels ofvanberörda inbördes testamente bestämt, att den af makarne, som öfverlefde den andra, skulle vara ensam ägare af all den kvarlåtenskap, vare sig lös eller fast, som vid enderas död i boet funnes, likväl och som efterlevande maken försummat bevaka testamentet samt hustru Dahlbergs släktingar uraktlåtit göra sin rätt å egendomen gällande, förpliktades mannen Dahlberg att till kammaradvokatfiskalsämbetet redovisa behållna kvarlåtenskapen efter hustru Dahlberg med hälften af behållningen enligt till rådstufvurätten inlämnad bouppteckning, eller med 3,412 kronor 32 $\frac{1}{2}$ öre.

Nu har i en den 15 sistlidne februari till Kungl. Maj:t ingifven skrift mannen Dahlberg, med framhållande af sin bekymmersamma ekonomiska ställning och under åberopande af hvad han hos bemälda rådstufvurätt anfört, i underdånighet anhållit, att kronans rätt till ifrågavarande danaarf måtte efterskänkas till förmån för sökanden.

Öfver denna ansökning har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län afgifvit infordradt underdånigt utlåtande och därvid tillika öfverlämnat yttrande från magistraten i Piteå, som däruti anfört, att sökanden för sitt framtida uppehälle, förutom den arbetsförmåga, han möjligen ännu kunde besitta, vore uteslutande hänvisad till den giftorättsandel, som honom tillkomme enligt förenämnda bouppteckningsinstrument; att boets tillgångar uppstått genom sökandens under en lång följd af år ådagalagda sträfsamhet och flit; samt att det sålunda syntes hårdt och obilligt, att sökanden för sin försumlighet att bevaka testamentet efter sin hustru skulle gå förlustig den besparing, han genom ett sträfsamt arbete för ålderdomens dagar förvärfvat; och har Kungl. Maj:ts befallningshafvande för egen del tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, hvars yttrande jämväl i ärendet infordrats, har anfört, att ämbetet låtit anstå med att å kronans vägnar påkalla verkställande af omförmälda utslag i afvaktan på utgången af frågan om efterskänkande till sökandens förmån af kronans rätt till danaarfvat.

Beträffande själfva ansökningen har ämbetet, under åberopande af hvad magistraten i Piteå i ärendet anfört, hemställt, att nådig proposition måtte i det af sökanden angifna syftet till Riksdagen aflåtas; hvarjämte ämbetet gjort förbehåll om den ämbetet tillkommande aktoratsprovision.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit hemställer jag i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarf må,

efter afdrag af den kammaradvokatfiskalen tillkommande aktoratsprovision, efterskänkas till förmån för gårdsägaren Lars Vilhelm Dahlberg i Piteå.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen affåtas af den lydelse, bilagan litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Hjalmar Rettig.
